

Ex 33,12-19

Mojžíš řekl Hospodinu: „Hleď, ty mi říkáš: Vyved' tento lid. Ale nesdělil jsi mi, koho chceš se mnou poslat, ačkoli jsi řekl: „Já tě znám jménem, našel jsi u mne milost.“ Jestliže jsem tedy nyní u tebe našel milost, dej mi poznat svou cestu, abych poznal tebe a našel u tebe milost; pohleď, vždyť tento pronárod je tvůj lid.“

Odvětil: „Já sám půjdu s vámi a dám vám odpočinití.“

Mojžíš mu řekl: „Kdyby s námi neměla jít tvá tvář, pak nás odtud nevyváděj! Podle čeho jiného by se poznalo, že jsem u tebe našel milost já i tvůj lid, ne-li podle toho, že s námi půjdeš; tím budeme odlišeni, já i tvůj lid, od každého lidu na tváři země.“

Hospodin Mojžíšovi odpověděl: „Učiním i tuto věc, o které mluvíš, protože jsi u mne našel milost a já tě znám jménem.“

I řekl: „Dovol mi spatřit tvou slávu!“

Hospodin odpověděl: „Všechna má dobrota přejde před tebou a vyslovím před tebou jméno Hospodin. Smiluji se, nad kým se smiluji, a slituji se, nad kým se slituji.“

Jsem Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův – a budu s tebou,

uslyšel Mojžíš na počátku. Tehdy to začalo, příběh Hospodina, jeho lidu – a Mojžíše. Příběh vysvobození, příběh spásy. Ten lid teď Hospodinu zahnul strašlivým způsobem. Jako kdyby si nevěsta našla milence ještě během svatebního obřadu. „Tohle je Bůh, který nás vyvedl ze země egyptské,“ poskakují s rykem kolem zlatého telete dole pod horou Sinaj, zatímco nahoře na hoře uzavírá Mojžíš jménem lidu s Hem smlouvu vskutku svatebních parametrů. Hospodina ta nevěra ranila, právě v hloubi jeho lásky k Izraeli. Takhle se obrátit zády k milujícímu vysvoboditeli, to nedává jiný smysl, než že vůbec nepochopili, oč v tomhle příběhu jde. *Tvůj lid, Mojžíši, teď kompletně zničil náš vztah, rozlítl se nahoře na Sinaji.* (Ex 32,7)

Co teď udělá Mojžíš? Bude se, jako o chvíli později jeho bratr Aron, distancovat od modlářství Izraele? Já nic, já muzikant, to oni sami? Nebo skočí po nabídce zhrzeného manžela Izraele? *Nech planout plamenomet mého svatého rozhořčení. Z nich nic nezbyde, kdežto z tebe si stvořím jiný lid, věrnější a poslušnější* (32,9d), chce situaci řešit Hospodin.

Ale Mojžíš jak kdyby si vzpomněl na to, co zaznělo na počátku: *Jsem Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův.* A Abraham, ten se přeci postavil Hospodinu do cesty, když Hospodin šel trestat Sodomu. Jákob, ten zas zápasil o Boží věc tak, že vedl zápas a schytával rány... Vlastní kůži nasazovali praotcové, odvážně se hádali se svým Bohem, neustoupili, ani když zápasit o Boží věc znamenalo zápasit s Bohem samotným. A do jejich řady se teď postaví i Mojžíš.

Začne to, ještě než poprvé sestoupí z hory Sinaj, aby potkal tu spoušť nevěry dole v táboře. *To chceš svůj lid zlikvidovat, Pane?* Zvrácený princip kolektivní viny na ně uplatnit? **Ale k čemu to povede, když takhle skončí příběh**

vysvobození!? Leda že se pohanští egyptští otrokáři budou posmívat: „Hele, co je to za Boha, ten Hospodin...“

Ano, vyvedl Izraelce na svobodu, ale jen proto, aby je v poušti pozabíjel...“ *Obrať se, Hospodine! Obrať od hněvu – ke slitování,* jež umožní žít a začít znova!, staví se rozhořčenému svatému Bohu do cesty Mojžíš. A Hospodin litoval – a upustil od zla, jímž chtěl potrestat svůj lid.

(Ex 32,30-35)

Další kolo rozhovorů se koná poté, co dal Mojžíš vypít trest alespoň vzorku těch, kdo se té bujaré oslavy nevěrnosti účastnili. Zničen na prach byl přitom nejen zlatý býček, ale i desky zákona, smlouva. Vždyť smlouva přestává platit, když ji jeden z partnerů poruší. Navíc tak flagrantním způsobem. Anebo by to přece jen mohlo nakonec dopadnout jinak?

Zpátky na vrchol Sinaje podává Mojžíš další z vrcholných duchovních výkonů. Tváří v tvář zdaleka nevychládlému Božímu rozhořčení prosí za nevěrný lid slovy: *Buď, Hospodine, půjdeme dál, já + TVŮJ lid, a ty jim odpustíš – nebo nepočítej ani se mnou, a vymaž mé jméno z knihy těchto příběhů vysvobození.*

A když Hospodin posléze navrhne, že od trestu upustí a lid nechá být a pošle místo sebe jako průvodce na další cestu jen nějakého anděla, Mojžíš se opět nedá a za provinilé společenství opět prosí.

Celý ten dlouhý oddíl, 32-34. kapitola Exodu **jsou vystavěny jako dramatický oblouk** nějaké katedrály. Jsme svědky stoupajícího napětí: napětí mezi situací dole v táboře a nahoře na hoře, napětí mezi zaslouženým trestem za provinění a nezaslouženým odpuštěním, napětí mezi neperspektivností slepé uličky provinilých a vizí další cesty vysvobození. Díky čemu se celá klenba nezhroutí, ale to napětí vydrží a udrží? Díky Mojžíšovu odvážnému rozhovoru s Hospodinem. A na vrcholu toho dramatického oblouku (tam, kde se nám v tomto kostele připomíná, v kom že je spasení), stojí tato Mojžíšova výpověď **(33,12-17):** *Říkáš, že jsem našel milost v tvých očích, tak mi dej poznat, kudy chceš kam a kudy dál! Jestliže s námi nepůjde tvá tvář, tak nás odsud dál ani nevyváděj! Vždyť jestli jsme našli milost v tvých očích, já pospolu s tvým lidem, tak to poznáme jedině podle toho, že budeš s námi dál.*

Skoro to vypadá, jako by si Mojžíš a Hospodin prohodili v té chvíli role, a Mojžíš líp rozuměl tomu, oč v celém příběhu jde: o vysvobození nezasloužené, o spásu z milosti.

O darovanou Boží cestu pro ty, kdo byli zotročeni nejen zvenku, ale i zevnitř – a potřebují dlouhodobou šanci na obnovu. A Hospodina, znechuceného objevem, koho si to ve svém lidu vybral za nevěstu, čím dál víc těší, co teď z Mojžíše leze: Jak zápasí o jeho blízkost, o to, aby osvítil svou tvář, a byl svému provinilému lidu milostiv. A především aby nejen pro Mojžíše, **ale pro celý lid** trvalo ono zaslíbení **JÁ BUDU S TEBOU a neopustím tě.**

A Mojžíšovým prosbám a zápasu dává čím dál víc prostoru.

(Ex 33,18-23 a 34,1nn)

Ten zvláštní, svatý prostor nakonec vytvoří i v případě, kdy dává odpověď na žádost, která už je skutečně za čarou: *Dej*

mi poznat svou slávu, majestát tvé viditelné blízkosti! prosí Mojžíš. Tohle přece nejde v žádném případě. To bys, Mojžíši, nepřežil. Ani ty, tak odvážně pokorný, pokorně odvážný. Ale až sem přijdeš s novými deskami obnovit smlouvu, tak něco potkáš.

A tehdy, když uzavírali novou smlouvu, Móše potkal slávu Boží blízkosti. Ne, nic neviděl. V úkrytu, který mu jeho Bůh připravil, nespátřil nic, co by odpovídalo rozjitřené lidské náboženské obrazotvornosti. Ale **uslyšel. Uslyšel majestát poselství**, prýšticí z nejnuitnější Boží podstaty: „*Hospodin, Hospodin! Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný, který osvědčuje milosrdenství tisícům pokolení, který odpouští vinu, přestoupení a hřích...*“ Když tě zamrazí z blízkosti Boha živého, říká se nám tu, tak z toho, jak překypuje milosrdenstvím a slitováním. Jak hluboko je to v něm ukotvené.

Věděl to Mojžíš? Chtěl tohle svou odvážnou pokorou z Boha vymáčkout jako jeho trest – podstatu – tajemství? Anebo během svého zápasu a odvážného nasazení teprve odkrýval tyhle nejhlubší vrstvy Božího tajemství? Ve hře je oboje: Boží solidarita, empatie, slitování, velkorysost – i lidská odvaha právě po tomhle jít. Odvaha víry, která o takového Boha zápasí. Ne pro sebe, ale pro druhé. Pro lid, co tak hluboko klesnul. Za lid, aby mohl pokračovat příběh jeho záchranu.

Bez odvahy víry, nasazení vlastní kůže, bez zápasu o ty, co sešli, či scházejí z cesty, bez zápasu o zatracení-hodné, bez toho ti zůstane jen bonmot, jaký pronesl Voltaire:

„Odpouštět, to je přece Boží řemeslo.“ Není. Jistě, Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův není stroj na spravedlivé tresty, ale není ani automat na odpuštění, kam vhodíš tři otčenáše a vypadne omilostnění. Mrazivě hluboké a zásadně závažné svědectví o milosti a odpuštění nezlehčuje, nebagatelizuje závažnost a dlouhodobé dopady zla a vin, jež ve vztahu němu i druhým dokážeme napáchat. Výpověď o slitování pokračuje: „*...viníka nenechává bez trestu, sleduje vinu otců na synech i na vnucích do třetího a čtvrtého pokolení.*“ Jsou průšvihy, které hluboce poznamenají další generace. Vinu nejde smejt vodou mejdlovou. Však ji také smývá oběť, krev beránka bez vady. Ale můžeš počítat s tím, že z hloubi Božího tajemství, Božího přátelství a zájmu o nás lidi vyvěrá pramen odpuštění, jehož je víc, než našich vin. S touhle vírou zápasí Mojžíš, a proto se stal ústřední postavou příběhu spásy, první, sínajské smlouvy.

Napadne nás, dobře, tohle je Mojžíš. Jeho jedinečný zápas, jeho boj víry. Ale **kde jsme my?** Kde je v tom příběhu naše místo? Naše místo je mezi těmi, kdo svědectvím o tomhle zápasu mají být osloveni. Které příběhy o tomhle zápasu zve k důvěře: Bůh, jak ho poznáváme díky zápasům takovýchto prostředníků, je takto velkoryse milosrdný. S touhle vírou můžeme sledovat příběhy Tóry i příběh Prostředníka Ježíše. S touhle vírou pak můžeme o to pravdivěji vyznávat, že nejednou patříme do spolků propadajících modlářství a nevěře. A přitom držet naději, že ona kontaminace, znečištění jedovatostí vin není osudová, není beznadějně fatální, neboť odpuštění zve k novým začátkům. A smíme

se vydávat cestou spravedlnosti, která dar odpuštění a slitování nehamouní pro sebe, ale sdílí ho s druhými. A v případě potřeby se za ty druhé postaví (zvláště když jim někdo upírá šanci na nové začátky nebo důstojnost). Vždyť proto nevyrazil Bůh z knihy příběhů vysvobození a obnovy ani Mojžíše, ani svůj nevěrný lid, abychom se právě tohle měli vždy znova kde dočíst. A proto nenechal vymazat ani příběh svého služebníka Ježíše jako svědka toho, že tíhu a rozkladnost viny může a dokáže přemoci a napravit právě milosrdenství a slitování. Amen

Píseň: 407,1+3

In: Z hlubin bezedných tě volám, Hospodine, Panovníku, vyslyš můj hlas! Kéž tvé ucho pozorně vyslechne moje prosby. Budeš-li mít, Hospodine, na zřeteli nepravosti, kdo obstojí, Panovníku? Ale u tebe je odpuštění; tak vzbuzuješ bázeň. Amen (Ž 130,1-4)

Píseň 130

Modlitba

Očekáváme na tebe, náš Bože. Přicházíme poznamenáni mnohým, co odporuje tvé vůli. Přetvářkou, předsudky vůči bližním, přizpůsobivostí lži, krátkozrakostí našich rozhodnutí. Kolikrát se nám skutečným božstvem stává náš vlastní prospěch. A ještě hlouběji v nás možná hlodá únava a nevíra, že ty bys se stavem našeho žití i světa mohl něco skutečně udělat. Zdáš se daleko, a tak se přizpůsobujeme poměrům, které nastoluje vláda lidské pýchy, omezenosti, kořistnictví. V tom všem máme svůj podíl na tom, jak to mezi lidmi vypadá.

Ale ty zveš očekávat na tvé nové začátky. Zveš brát vážně tvůj příběh vysvobození, odpuštění, naděje. Vzbuzuješ bázeň příběhy a činy tvého milosrdenství. Dej nám právě tohle dnes potkat. Smiluj se nad námi. Amen.

Čtení Ex 32,7-14.31-32

Píseň 498,1-4

Kázání Ex 33,12-19

Píseň Svítá 276

Ohlášky

Přímluvy

Poslání Žd 5,7-9+4,16

Požehnání Ex 34,6n

Hospodin, Hospodin! Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný, který osvědčuje milosrdenství tisícům pokolení, který odpouští vinu, přestoupení a hřích.

Píseň 635